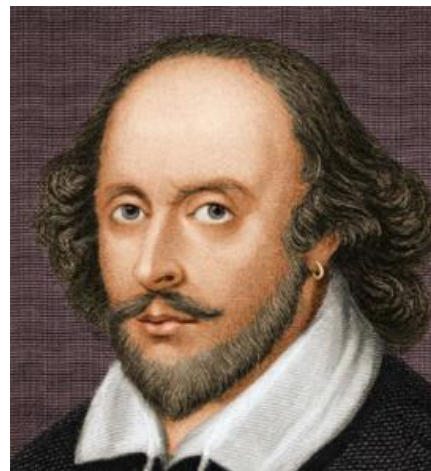

23. 04 – 460 років

Шекспір Вільям (ймовірно **23 квітня** 1564, бо точна дата народження невідома, хрещений 26 квітня 1564 – 23 квітня 1616) – англійський драматург, поет, гуманіст епохи Відродження.

Один із найвідоміших драматургів світу, автор принаймні 17 комедій, 10 хронік, 11 трагедій, п'яти поем і циклу зі 154 сонетів. Шекспір визнаний найвидатнішим англійським драматургом усіх часів. Його вважають національним героєм та одним із символів Англії, її національним поетом. Твори перекладені багатьма мовами світу і з'являються на театральній сцені частіше, ніж п'єси будь-якого іншого драматурга, який коли-небудь жив і творив.

Вільям Шекспір – доволі загадкова постать в англійській літературі. Його твори екранізують, цитують та вивчають у школі. Але досі невідомо, ким насправді був Шекспір: простим письменником з багатою уявою чи, можливо, лише псевдонімом, який об'єднує декількох талановитих людей.

Існують різні погляди на особу й біографію Шекспіра. Основним науковим напрямом, підтриманим більшістю дослідників, є біографічна традиція, що склалася впродовж декількох сторіч, згідно з якою Вільям Шекспір народився в місті Стредфорд-на-Ейвоні в заможній, але не в благородній сім'ї й був членом акторської трупи Річарда Бербеда. Цей напрям вивчення Шекспіра називають «стратфордianством».

Існує також протилежна точка зору, так зване «антистратфордianство», прихильники якої заперечують авторство Шекспіра (Шакспера) із Стретфорда і вважають, що «Вільям Шекспір» – псевдонім, під яким ховалася інша особа або група осіб. Сумніви в традиційній точці зору відомі вже починаючи з XVIII століття. Разом із тим, серед антистратфордianців немає єдності щодо того, хто саме був справжнім автором шекспірівських творів. Число ймовірних кандидатур, запропонованих різними дослідниками, станом на XXI століття налічує 87 осіб.

Згідно з науковим напрямом народився Шекспір у Стретфорд-на-Ейвоні в родині ремісника і торговця. Вчився у місцевій граматичній школі, де вивчали рідну мову, а також грецьку і латинську за єдиним підручником – Біблією. За одними даними школу не закінчив, бо батько через фінансові ускладнення забрав Вільяма до себе помічником. За іншими ж, після закінчення школи був навіть помічником шкільного учителя.

У вісімнадцятирічному віці оженився на Енн Хетауей. Його обраниця – 26-річна сусідка, з якою вони поспіхом одружилися, бо жінка носила під серцем дитину Шекспіра. В ті часи в Англії дошлюбні зв'язки вважалися нормою,

одруження часто проходило після зачаття первістка. Єдиною умовою було вінчання пари до народження дитини. У молодого подружжя народилася дочка Сьюзен, а через два роки двійнята: друга дочка Джудіт і син Хемнет, який помер 11-річним під час епідемії дизентерії.

Через три роки після одруження покинув Стретфорд. Перші його друковані твори з'являються тільки в 1594 році. Біографи припускають, що за цей період він якийсь час був актором мандрівної трупи. З 1590 року працював у різних театрах Лондона, а з 1594 вступив у найкращу лондонську трупу Джеймса Бербеда. З моменту побудови Бербедем театру «Глобус», тобто з 1599 до 1621 року життя його пов'язане з цим театром, пайщиком, актором і драматургом якого він був. Сім'я його весь цей час залишалася в Стретфорді, куди він повернувся, припинивши театральну і творчу діяльність.

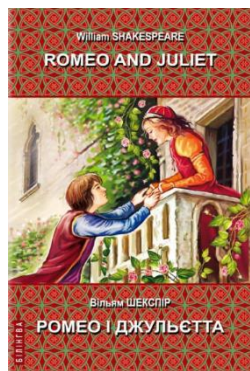
За три роки до смерті Вільям Шекспір написав свій заповіт, в якому практично все майно залишив старшій дочці.

Помер англійський літератор в кінці квітня 1616 року у власному будинку після тривалої хвороби у 52-річному віці. Його дружина Енн пережила свого чоловіка на 7 років. Його поховали під вівтарем церкви у рідному місті Стретфорд-на-Ейвоні.

Вільям Шекспір залишив неоціненний спадок світовій літературі та драматургії.

Багато драматичних творів Шекспіра були видані ще за життя літератора. Але повне зібрання творів, в яке увійшли практично всі канонічні п'єси драматурга, з'явилося лише у 1623 році. Книга, що складалася з 36 п'єс англійського автора, побачила світ під назвою «Перше Фоліо». Протягом 17 століття було видано ще три Фоліо, які виходили з деякими змінами та з додатками раніше виданих п'єс.

Коротко про найвідоміші твори Вільяма Шекспіра

«Ромео і Джульєтта»

Трагедія Вільяма Шекспіра «Ромео і Джульєтта» розповідає про трагічне кохання двох молодих людей із ворожих родин – Монтеккі та Капулетті. Сюжет був запозичений зі старої італійської легенди та зустрічається у роботах багатьох авторів, таких як Данте, Бальдері, Брук та інші. Твір належить до першого – «трагічного» – періоду творчості Шекспіра. «Ромео і Джульєтту» називають «піснею торжествуючої любові», адже у трагедії описане кохання, яке вище за життя.

Історію про заборонене кохання підхопили й інші діячі мистецтва: на основі твору була написана музична поема Чайковського, поставлений мюзикл Бернстайна, зняті фільми режисерів Кастеланні (1954) та Дзефіреллі (1968). В

Україні виставу «Ромео і Джульєтта» державною мовою вперше поставили Дніпропетровський та Харківський ТЮГ у 1938 році. Існує версія, що історія Ромео і Джульєтти пов'язана зі Львовом, як історія кохання і смерті італійця Ромуальдо та українки Пелагеї. «Немає повісті сумнішої на світі, ніж повість про Ромео і Джульєтту», – констатує автор у кінці твору, і з цим неможливо не погодитися.

«Два веронці»

П'єса «Два веронці» – ще одна із ранніх робіт, яка відноситься до першого періоду творчості Шекспіра. У основі сюжету лежить протистояння кохання та дружби – популярна тема епохи Відродження, яку використовували і в театральних постановках. «Два веронці» – це життєрадісна історія про двох молодих дворян Протея і Валентина та їх любовні пригоди з дівчатами спочатку у Вероні, а потім – у Мілані.

Приятелям доводиться перевіряти свою дружбу на міцність за допомогою курйозних, а подекуди й безглузвих ситуацій. Вільям Шекспір яскраво описує комічні сцени любовних пригод головних героїв з перевдяганнями, плутаниною та смішними непорозуміннями – це розважальний коктейль для підняття настрою.

«Венеціанський купець»

«Венеціанський купець» – комедійна п'єса, створена Шекспіром на межі першого та другого періоду його творчості, одна з найвідоміших у біографії автора. Образ головного героя, єврея-лихваря Шейлока, став уособленням відношення євреїв до грошей завдяки знаменитому монологу персонажа: «Та хіба у жида немає очей?..». У 2004 році за мотивами п'єси вийшов однойменний фільм, головну роль у якому зіграв знаменитий актор Аль Пачіно.

У п'єсі переплітаються дві лінії – основна і любовна.

Басаніо закохався у заможну панну і прагне з нею одружитися, але не має грошей, бо сам по вуха у боргах. Він звертається за допомогою до свого друга Антоніо, який позичає для нього гроші у жадібного єврея Шейлока. Натомість лихвар вимагає від Антоніо жартівливу розписку про те, що у разі не виплати боргу він зможе відрізати фунт м'яса із тіла останнього...

«Дванадцята ніч, або Як собі хочете»

«Дванадцята ніч» – завершальна комедійна п'єса другого періоду творчості Вільяма Шекспіра, названа на честь свята дванадцятої ночі у різдвяний сезон.

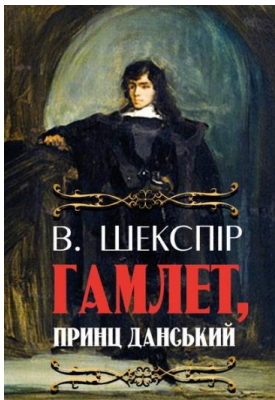

Дія відбувається у вигаданій країні Іллірії. Сюжет розповідає про близнюків Віолу та Себастьяна, які потрапили у аварію на кораблі та були врятовані від смерті, хоча й поодинці.

Віола видає себе за юнака Цезаріо і йде на службу до герцога Орсіно. Під виглядом молодика дівчина заслуговує прихильність герцога і таємно закохується у нього. Орсіно цього не помічає, бо кохає Олівію та засилає Цезаріо свататися до неї від свого імені. А Олівія проявляє ніжні почуття до персони Цезаріо, не підозрюючи, що під чоловічим вбранням ховається дівчина.

Починаючи з 1618 року п'єса пережила безліч постановок – від Британії до Німеччини, від США до України. За мотивами «Дванадцятої ночі» було знято два фільми: однойменна стрічка, яка вийшла на екрани у СРСР в 1955 році та американська комедія «Вона – чоловік» у 2006 році.

«Гамлет, принц данський»

Вільям Шекспір написав величну трагедію «Гамлет» у стані глибокої меланхолії, який збігся з третім періодом його творчості. Драматург сумнівається у всьому навколо та у доцільності самого життя: «Бути чи не бути – ось у чому питання».

У трагедії відображається боротьба між життєвими реаліями та вищим прагненням автора. Вірогідно, за основу сюжету Шекспір взяв данську сагу про вікінга Амлета із літопису XIII століття.

Сюжет розгортається у родині данських монархів. До Гамлета дійшли чутки, що у палаці солдати бачили привид колишнього короля. Юнак відправляється туди аби вивідати правду про смерть батька. Привид розповідає синові, що вбивцею є його дядько Клавдій, нинішній король Данії, і наказує синові помститися.

Гамлет вражений і розгублений – його поведінка різко міняється, а придворні думають, що той втратив глузд.

Сюжет трагедії – це феєрична суміш божевілля, люті, помсти та душевних протиріч. Глибина персонажів та філософські етичні питання, що підіймаються у «Гамлеті» не залишать байдужими жодного читача.

«Макбет»

Шекспірівська всесвітньо відома трагедія, що відносить до третього періоду творчості письменника. Створена на основі реальної історії про короля Шотландії, хоча події у п'єсі сильно відрізняються від історії про справжнього

Вільям Шекспір

Дванадцята ніч,
або Що собі хочете

За мотивами відомої комедії Вільяма Шекспіра
переклад для дітей та юнацтва Василь Горбатюк

Ілюстрації Едвіна Остіна Еббі

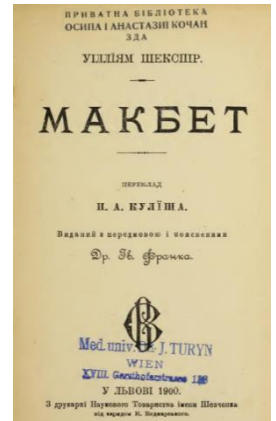
Львів
Видавництво «Літературна
2022

Макбета. Шекспір драматизує шкідливі фізичні та психологічні наслідки політичних амбіцій для тих, хто прагне до влади заради неї самої.

У центрі сюжету – хоробрий генерал шотландської армії Макбет, якому три сестри-відьми віщують про те, що він стане королем. Чоловік вірить у пророцтво і пише про це своїй дружині у листі. Захоплена амбіціями, жінка вирішує вбити діючого короля Дункана, щоб гарантувати своєму чоловікові престол. Після цього Макбета мучить відчуття провини та параної. Змушений здійснювати все нові й нові вбивства, щоб захиститися від ворожнечі та підозри, він незабаром стає тиранічним правителем.

Кровопротиття і, як наслідок, громадянська війна створюють у житті Макбета та Леді Макбет атмосферу божевілля та смерті.

<https://www.readmodo.com/viliam-shekspir/> (Вільям Шекспір – усе, що треба знати про великого драматурга)

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=dAiuDAfGLM4> (Одна історія. Вільям Шекспір – англійський поет, автор другої Біблії людства)

<https://artefact.org.ua/artefact-libroom/odna-istoriya-yak-shekspir-stvoriv-drugu-bibliyu-lyudstva.html> (Одна історія. Як Шекспір створив другу Біблію людства)

https://faktypro.com.ua/page/21-czikavij-fakt-pro-shekspira#google_vignette (21 цікавий факт про Вільяма Шекспіра)

